

Yara kjøpte fosfat i okkuperte Vest-Sahara

Brustad visste om

UETISK HANDEL

OKKUPERT LAND: Yara har kjøpt varer fra Vest-Sahara som er okkupert av Marokko. Her trener soldater fra frigjøringsbevegelsen Polisario, som siden 1973 først prøvde å hive ut spanjolene, og siden 1976 marokkanerne. Foto: AFP/Scanpix

Næringsminister Sylvia Brustad (Ap) fikk vite om etikkbruddet til Yara flere uker før det skulle finne sted, men hun protesterte ikke.

FOSFATKJØP

Tekst: **Vegard Kristiansen Kvaale**
vkk@dagbladet.no

Det er Norwatch som i dag avslører at Yara har brutt norske myndigheters klare fraråding mot handel med varer fra Vest-Sahara som er okkupert av Marokko. Norske myndigheter mener handel med varer herfra er i strid med folkeretten, og at det gir en uetisk støtte til marokkansk okkupasjonspolitikk.

Ifølge Norwatch fikk Yara 16 800 tonn fosfat med opprinnelse i Vest-Sahara til sitt havneanlegg på Herøya mellom 30. juli og 6. august i år. Med en fosfatpris på 425 dollar tonnet, gir dette en verdi på 38,4 millioner kroner.

Pengene har, ifølge Norwatch, gått rett i lomma til det statlige marokkanske fosfatselskapet OCP, som står bak gruvedriften i Vest-Sahara.

3. juli i år møtte Yaras kommunikasjonsdirektør Bente Slaatten statssekretær Øyvind Slåke (Ap) og ekspedisjonssjef i eierskapsavdelingen, Mette Wikborg, i Nærings- og handelsdepartementet for å orientere om kjøpet av fosfat. Det var fire uker før fosfatet ankom Norge.

- Selskapets beslutning

- Vi forsikret oss om at dette var et testlast, og at Yara ikke planla å starte import utover dette. Vi sendte også et brev til selskapets styre og ledelse der vi viser til UDs råd, og hvor vi tok til etterretning at de ikke ville gå videre med ytterligere import, sier Slåke.

- Synes du det er uklokt av Yara å kjøpe fosfat fra Vest-Sahara selv om det bare dreier seg om en skipslast?

- Jeg vil ikke kommentere om det er klokt eller uklokt. Dette er en type beslutning som selskapet selv må ta, sier Slåke.

- Utenriksdepartementet er helt klare i sin fraråding til

« Vi ser ikke på dette som å starte handel i Vest-Sahara.

Bente Slaatten,
kommunikasjonsdirektør i Yara

PROTESTERTE IKKE:
Statsråd Sylvia Brustad.

norske selskaper om å drive handel i Vest-Sahara. Burde ikke da selskapene hvor staten er eier i det minste følge dette rådet?

- Yara har valgt å ta inn den skipslasten. Det er ikke en eierbeslutning. Vi antar at selskapet har vurdert UDs råd i forbindelse med denne saken, sier statssekretæren.

Dagbladet lyktes ikke å få en kommentar fra statsråd Sylvia Brustad i går kveld.

- Grovt brudd

I 2005, da Per-Kristian Foss (H) var finansminister, var norske myndigheter krystallklare i sin holdning til Vest-Sahara. Oljefondet solgte seg ut av det amerikanske oljeselskapet Kerr-McGee

IKKE MER IMPORT:
Bente Slaatten i Yara.

fordi det drev med leting etter olje i Vest-Sahara. «Et særlig grovt brudd på grunnleggende etiske normer», skrev Foss i en pressemelding den gangen.

- Her har ledelsen i Yara vist meget dårlig skjønn. Det å drive handel i et okkupert område er kritikkverdigg, sier Foss til Dagbladet nå.

Han synes det er overraskende at Yara kjøper fosfat derfra selv om det bare er en testlast.

- Hvis ikke engang selskapene der staten er eier følger rådene om etisk handel, er ikke rådene mye verdt, sier Foss.

- Ikke handel

- I forbindelse med at vi gjør store ombygginger på våre anlegg for å kunne ta imot fosfat av ulike kva-

FAKTA

Vest-Sahara

- Marokko rykket inn i Vest-Sahara i 1975. Mange av innbyggerne flyktet til Algerie.
- Flere norske selskaper er blitt kritisert for å ha investert der. Det anses for å være i strid med internasjonale konvensjoner om utnyttning av ressursene i okkuperte områder.

Kilde: Store Norske Leksikon

liteter kjøpte vi én testlast med opprinnelse i Vest-Sahara. Men dette innebærer ikke at vi starter import fra Vest-Sahara, sier kommunikasjonsdirektør i Yara, Bente Slaatten til Dagbladet.

Hun innrømmer at fosfatkjøpet er kontroversielt og at Yara er kjent med den entydige frarådingen fra Utenriksdepartementet mot å drive handel i det okkuperte landet.

- Vi ser ikke på dette som å starte handel i Vest-Sahara, sier Slaatten.

Hun vil ikke si hva slags respons selskapet fikk fra Næringsdepartementet.

- Men vi ønsker å følge FN's og norske myndigheters råd. Det har vi ment lenge, og det mener vi fortsatt, sier Slaatten.